

ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน
ตำบลสายลำโพง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดนครสวรรค์

เกริ่นนำ

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นปัญหาวิกฤตที่กัดกร่อน ในสังคมไทยมานาน ทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรอย่างมหาศาล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเชื่อมั่นของประชาชน ความน่าเชื่อถือของประเทศ และมีแนวโน้ม ที่จะขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไก ป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการ ปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนดแผนแม่บทการปฏิรูป ประเทศ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะ “ส่งเสริมให้ประชาชนมี วัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ส่งผลให้คดีทุจริต และประพฤติมิชอบลดลง และการ ดำเนินคดีทุจริตเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ คณะทำงาน จึงได้จัดให้มีการจัดทำ “ธรรมนูญ การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ตำบลสายลำโพง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลและสถานการณ์สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของตำบล

ตำบลสายลำโพง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอหนองบัว เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 10 ตำบล อยู่ห่างจากอำเภอท่าตะโก ประมาณ 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่โดยประมาณ 56,835 ไร่ จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 16 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 2,980 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 8,175..คน แยกเป็นเพศชาย...4,075..คน เพศหญิง4,100 คน สภาพโดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มดินปนทราย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และมีสถานที่ที่สำคัญ คือ สระน้ำเนินเป้ง เป็นสระน้ำที่มีเนื้อที่ประมาณ 400 ไร่ ทาง อบต.สายลำโพงได้ดำเนินการขุดเป็นสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคและบริโภคในช่วงฤดูแล้ง และมีประเพณีที่สำคัญดังนี้

- ช่วงเดือน เมษายน งานรดน้ำดำหัวสูงอายุ

- ช่วงเดือนกรกฎาคม ประเพณีแห่เทียนพรรษา

- ช่วงเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน ตักบาตรเทโวช่วงออกพรรษา , ประเพณีลอยกระทง

มีปัญหาท้องถิ่น ภาษาล้านถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่โดดเด่น คือ กลุ่มชมรมกลองยาวบ้านสายลำโพง ชมรมผู้สูงอายุตำบลสายลำโพง กลุ่มร้านค้าสวัสดิการผู้สูงอายุ ภาษาล้านถิ่น คือ ภาษากลาง และภาษาลาว สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่โดดเด่น คือ ไม้กวาด ไม้มือบีบ เพื่อสุขภาพ สื่อกก เปลยวน ผลิตภัณฑ์จากกะลา

คำนิยามศัพท์

1. ธรรมนูญนี้เรียกว่าธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนตำบลสายลำโพง

2.(ถ้ามี).....

3.(ถ้ามี).....

4.การประกาศใช้ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลสายลำโพง ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2565

ส่วนที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

“ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” คือ ข้อตกลงร่วม หรือ กติกาที่เป็นเจตจำนงและพันธะร่วมของชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อเป็นกรอบ

และแนวทางการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยรวมทั้งประชาชนสามารถนำพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือเรียกว่า “การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการป้องกัน (2) ด้านการป้องกัน (3) ด้านการปราบปราม และ (4) ด้านการประชาสัมพันธ์

ภาพที่พึงประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักในภาพรวมของธรรมนูญฉบับนี้ คือ

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทในการเสนอแนะทางและการมีส่วนร่วม ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
2. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถนำพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนที่ 3

ทิศทางและมาตรการสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือกันขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน เพื่อดำเนินการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลของตนบรรลุเป้าหมาย ทั้ง 4 ด้าน โดยมีมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) จำนวน 4 มาตรการดังนี้

ด้านที่ 1 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) ประชาชนมีความเข้าใจปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ตระหนักถึงพิษภัย ตื่นตัว เปลี่ยนแปลงตนเอง มีความรับผิดชอบ และเข้าร่วมการป้องกันและต่อต้านการทุจริตภายในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. สร้างจิตสำนึกชุมชนต่อส่วนรวม เด็กเยาวชน ประชาชนในพื้นที่
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมเพื่อให้เห็นผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความดี เข้าวัดฟังธรรม การสวดมนต์ การมีส่วนร่วม ประชาธิปไตยในชุมชน
4. ส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ/ชี้แนะแนวทางกับผู้นำ เยาวชน และประชาชนในเรื่องทุจริต สุจริต

ผู้รับผิดชอบ: ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มผสม., อปพร., อบต., เทศบาล

ด้านที่ 2 การป้องปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง)ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดค้นมาตรการ รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ และระบบที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ได้สะดวก สร้างสรรค์ และพัฒนาระบบปกติของพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม)ประกอบด้วย

- 1.ส่งเสริมในเรื่องการสอดส่องดูแล ความปลอดภัยในพื้นที่
- 2.จัดตั้งศูนย์ตำบลสุจริต ในการรับเรื่องร้องเรียน แจ้งข้อมูลข่าวสาร (สร้างความปลอดภัยให้ผู้ร้องเรียน) ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน
- 3.ให้ความรู้เรื่องบทลงโทษ ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ต่างๆในชุมชน ได้แก่ การเลือกตั้ง การทำผิดกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเฝ้าระวัง
- 4.จัดตั้งเครือข่ายคนในชุมชนเพื่อวางแผนการติดตามตรวจสอบโครงการภาครัฐต่าง
- 5.สร้างกฎ กติกาชุมชน ในการทำความดีเพื่อเชิดชูและยกย่องความดี สร้างแรงจูงใจและมีบทลงโทษ

ผู้รับผิดชอบ:ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มออม.,อปพร.

อบต., เทศบาล

ด้านที่ 3 การปราบปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง)ชุมชนมีส่วนร่วมสร้างแบบอย่างที่ดี สร้างตัวเองให้สุจริตก่อนที่จะไปตรวจสอบองค์กรอื่น โดยสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายที่มาจากรบประมาณรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก มีการพัฒนาระบบการเงินและการตรวจสอบภายใน รวมทั้งการรายงานต่อสมาชิก และสาธารณะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรชุมชน ภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่เคยทำมาก่อน

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม)ประกอบด้วย

- 1.ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจนสายด่วน1206
- 2.จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง มีศูนย์ กลไกทำงาน
- 3.แจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านกล่องรับความคิดเห็นและสื่อออนไลน์ ทวี เพจทนาย
- 4.เข้าร่วมจัดทำแผน และพิจารณาโครงการต่างๆ ที่ลงในพื้นที่ ถ้าพบโครงการทุจริตต้องหามุคคผลที่ไว้วางใจได้ หาช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต

ผู้รับผิดชอบ:ผู้นำชุมชน, ประชาชน, ปปท., อบต., เครือข่ายป้องกันการทุจริต

ด้านที่4 การประชาสัมพันธ์

เป้าหมาย (ทิศทาง) เพื่อให้มีปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้น โดยในเบื้องต้นต้องมีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ การแก้ไขปัญห และกำหนดปัญหาที่จะดำเนินการซึ่งภาคประชาชนจะเน้นบทบาทของการเฝ้าระวัง ป้องกัน และต่อต้านการทุจริตตามที่กฎหมายรองรับและปลอดภัย ไม่ทำเรื่องการปราบปราม ทั้งนี้ โดยใช้การแจ้งเบาะแสตามกระบวนการ และช่องทางของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลัก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และทำในนามเครือข่ายไม่ใช่บุคคล เป็นเรื่องลับไม่เปิดเผย

มาตรการสำคัญ(ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

- 1.สื่อสารการป้องกันการทุจริตผ่านสื่อออนไลน์ และประชาคมหมู่บ้าน
- 2.ประกาศเขตชุมชนทำความดี
- 3.เสียงตามสายและป้ายแจ้งเตือน
- 4.จัดทำสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- 5.ตั้งกลุ่มไลน์ แจ้งสายด่วน

ผู้รับผิดชอบ: โรงเรียน, วัด, ชุมชน, กรรมการหมู่บ้าน, กลุ่มสตรี, ประชาชน, ปปท. อบต., เครือข่ายประชาชน, พระสงฆ์, อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 3

การขับเคลื่อนธรรมณูสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมณู

เพื่อให้การดำเนินการตามธรรมณูการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนตำบลสายลำโพง ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย (ทิศทาง) และมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ทั้ง 4 ด้าน จึงกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนธรรมณูสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมณู ไว้ดังนี้

1. ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านจัดทำโครงการ และ/หรือ ดำเนินกิจกรรมในชุมชนตาม มาตรการสำคัญ
- 2.ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินโครงการ
- 3.บูรณาการร่วมขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่และนอกพื้นที่

4. จัดให้มีการทบทวนธรรมนูญฉบับนี้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างน้อยทุก 2 ปี

ส่วนที่ 4

แนวทางการวัดผลสำเร็จ

เพื่อให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินการตามธรรมนูญการ
สร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนตำบลสายลำโพง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
สูงสุด จึงกำหนดแนวทางการวัดผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตในระดับตำบล

2. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน

3. ไม่มีเรื่องร้องเรียน หรือไม่มีการการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบล

จึงประกาศให้ทราบ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565

ลงชื่อ.....

(นายมารุต ศรีผึ้ง)

ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสายลำโพง

ลงชื่อ.....

(นายประจักษ์ ชันเล็ก)

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลสายลำโพง

ภาคผนวก

แบบฟอร์มการจัดทำแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องตามกรอบทิศทางธรรมนุญ

โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้รับประโยชน์	พื้นที่เป้าหมาย และช่วงเวลา ที่ดำเนินการ	องค์กร/ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ/ การสนับสนุนที่ เกี่ยวข้อง (ภายใน/ ภายนอกพื้นที่)	มิติที่เกี่ยวข้องใน 4 ด้าน (4 ป)			
							ป้องกัน	ป้องปราม	ปราบ ปราม	ประชาสัมพันธ์
1.โครงการเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพ ชีวิตให้กับประชาชน	เพื่อเสริมสร้างความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและพัฒนา คุณภาพชีวิตให้กับ ประชาชน	1.จัดอบรมให้ความรู้ 2.รณรงค์ผ่านเสียงตาม สาย และสื่อออนไลน์	ประชาชนใน พื้นที่ จำนวน 16 หมู่	หมู่ที่ 3,6 และ 16	1.อบต.สาย ลำโพง 2.สภาองค์กร ชุมชน	อบต.สายลำโพง	✓	✓	-	✓
2.โครงการรณรงค์ ส่งเสริมการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย	เพื่อรณรงค์และ ส่งเสริมการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย	1.จัดอบรมให้ความรู้ 2.รณรงค์ผ่านเสียงตาม สาย และสื่อออนไลน์	ประชาชนใน พื้นที่ จำนวน 16 หมู่	หมู่ที่ 3,6 และ 16	1.อบต.สาย ลำโพง 2.สภาองค์กร ชุมชน	อบต.สายลำโพง	✓	✓	-	✓